

6.
SINIF

MEB DERS KİTABI İLE
%100
UYUMLU

BECERİ
TEMELLİ
SORULARLA
DESTEKLİ

VIDEO SORU
ÇÖZÜMÜ

SOSYAL BİLGİLER

ÖĞRETMEN
ÖRNEĞİDİR
PARA İLE SATILAMAZ

AKILLI TAHTA
UYUMLU

HEMEN İNDİRİN

TAMAMI
EL YAZMASI

-6. SINIF-

SOSYAL BİLGİLER

OKULUM AKILLI DEFTER KOORDİNATÖRÜ

Deniz POLAT

Dizgi - Grafik

Murat Yayınları Dizgi - Grafik Birimi

Baskı

Koza Yayın Dağıtım Sanayi ve Ticaret A.Ş. • Tel: 0.312 385 91 91
Matbaa Sertifika No: 45553

Öneri ve Düşünceler için

info@muratyayinlari.com • 0.312 231 31 21

Yayın ve Dağıtım

Murat Yayınları Ltd. Şti.
1203. Cadde No: 38/1/2 Ostim / Yenimahalle - ANKARA
Tel: 0.312 231 31 21
www.muratyayinlari.com

ISBN NO - 978-605-7816-59-7

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bandrolü ile satılmaktadır.
Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve
bandrolsüz yayınları satın almamasını rica ederiz.

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları **MURAT YAYINLARI LTD. ŞTİ.**'ne aittir.
Hangi amaçla olursa olsun, yayınların tamamının veya bir bölümünün,
şirketin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi,
herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toprak!' diyerek geçme, tanı:
Düşün altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etnesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

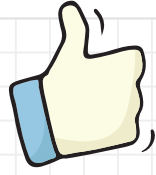
Ruhumun senden, ilâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli,
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan, ilahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arsa değer belki başım.

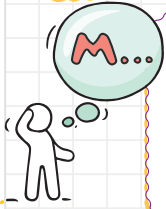
Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

BU DEFTERDE NELER BULACAĞSINIZ?

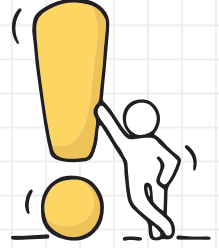

GİRİŞ-SUNU: Öğrencilerin konu içerisinde neler öğreneceği, bu konudan önce neler öğrendikleri ve işlenen konudan sonra hangi bilgi ve becerileri kazanmış olmalarının beklendiğini bu başlık altında ele alıyoruz. Böylelikle öğrenciye, konuya dair bir ön bilgi vererek hazırlanmasını, konu sonu etkinlik ve değerlendirme sorularıyla kendini sınamak kazanımları elde edip edemediğini görmesini istiyoruz.

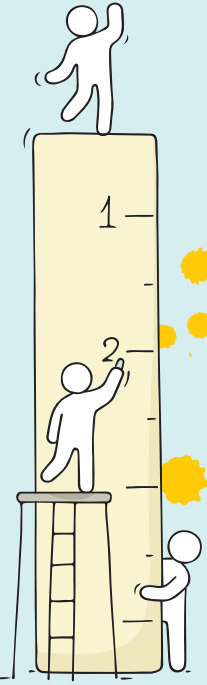
HATIRLATMA: Bu bölümde öğrencilerin eski öğrenmelerine atıf yapıyoruz. Böylelikle geçmiş bilgileriyle şimdiki bilgileri arasında bir bağ kurup eski öğrenmelerini yeni öğrenmelerine transfer etmesini istiyoruz.

DİKKAT: Konuya dair fark edilmeyen detayları ve kavram yanlışlarını bu bölümde ele alıyoruz. Böylelikle kavram yanlışlarının yeni öğrenmelerle ilişkisini ortadan kaldırmak ve önemli noktaları fark etmesini istiyoruz.

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?: İşlenen konuyla ilgili ilginç ve güncel bilgileri bu bölümde ele alıyoruz. Böylelikle öğrenciye entelektüel bir derinlik kazandırmak ve öğrencinin öğrenme isteğini arttırmak istiyoruz.

BEYİN FIRTINASI: Sınıf ortamında işlenen konuya dair öğrencilerin düşünsel tartışmalar yapılabilmesini bu bölümde sağlamaya çalışıyoruz. Böylelikle öğrencilerin herhangi bir konuyu çok yönlü ele almasını sağlamak ve farklı düşünceleri irdeleyerek kendi düşüncesini sınamasını istiyoruz.

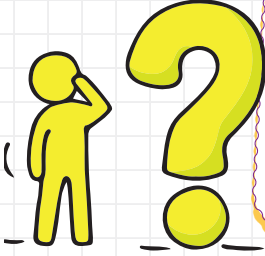
SÖZLÜK: Öğrencilerin konu içerisinde yeni gördükleri ve anlayamadıkları sözcüklerin anlamlarını bu başlık altında ele alıyoruz. Böylelikle öğrencinin söz varlığını geliştirerek dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmek istiyoruz.

ARAŞTIRALIM: İşlenen konunun öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılabilmesi ve bilimsel becerilerinin artmasını sağlamak için bu başlık altında araştırma önerileri veriyoruz. Böylelikle öğrencinin kavram, kişi ve olaylara ilişkin öğrenme motivasyonunu arttırmak ve öğrenme etkinliklerini geliştirmek istiyoruz.

YENİ NESİL SORULAR: Öğrencileri üst bilişsel becerilerini kullanmalarını sağlayacak, soyut kavram ve bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirebilecekleri soruları bu başlık altında ele aldık. Böylelikle öğrenmelerini kalıcı hale getirmek ve sınav koşullarında karşılaşacakları her türlü soru tipiyle başetme becerilerini arttırmak istiyoruz.

ETKİNLİKLER: Öğrencileri üst bilişsel becerilerini kullanmalarını sağlayacak, soyut kavram ve bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirebilecekleri soruları bu başlık altında ele aldık. Böylelikle öğrenmelerini kalıcı hale getirmek ve sınav koşullarında karşılaşacakları her türlü soru tipiyle başetme becerilerini arttırmak istiyoruz.

DEĞERLENDİRME TESTLERİ: Her ünite sonunda yer alan kapsamlı değerlendirme testleriyle öğrencinin kendini sınamasını ve böylelikle işlenen konuyu tam olarak kavrayıp kavrayamadığını görmesini istiyoruz.

İÇİNDEKİLER

BİREY VE TOPLUM 1

- Toplumdaki Değişen Rollerim 3
- Bizi Biz Yapan Kültürümüz 6
- Ön Yargıların Olmadığı Bir Yaşam 9
- Birlikteliğin Gücü Ve Önemi 12
- Hak , Özgürlük ve Sorumluluk 13

KÜLTÜR VE MİRAS 19

- Türklerin Ana Yurdu Orta Asya 21
- İslamiyetin Doğuşu 34
- Türklerin İslamiyeti Kabulü 38
- Yeni Yurt Anadolu 49
- Tarihi Ticaret Yolları 50

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER 59

- Dünya'nın Neresinde Yaşıyorum 61
- Ülkemizin Fiziki Özelliklerini Öğreniyorum 64
- Ülkemizin Beşeri Coğrafyasını Öğreniyorum 72
- Farklı İklimler ve Farklı Yaşamlar 78

BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM 93

- Hayatımızdaki Sosyal Bilimler 95
- Bilim ve Teknolojide Değişim 101
- Bilimsel Çalışma Yapıyorum 103
- Emeye Saygı Duyuyorum 105

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM 113

- Ülkemizin Sahip Olduğu Zenginlikler ve Buna Bağlı Gelişen Ekonomi 115
- Kaynakları Amacına Uygun Kullanıyorum 126
- Yatırım ve Pazarlama 132
- Verginin Değeri ve Önemi 134
- Nitelikli İnsanın Gelişime Katkısı 136
- Mesleğimi Bilerek ve Kendimi Tanıyarak Seviyorum 138

ETKİN VATANDAŞLIK 151

- Geçmişten Günümüze Yönetim Biçimleri 153
- Yasama Yürütme ve Yargının Gücü 157
- Karar Alma Sürecinde Ben De Varım 165
- Yaşamımda Demokrasi 168
- Haklarımız ve Sorumluluklarımız 171
- Türk Kadınının Toplumdaki Yeri Ve Önemi 173

KÜRESEL BAĞLANTILAR 183

- Komşularımız ve Kardeşlerimiz 185
- Ticari İlişkilerimiz 197
- Lider Türkiye 200
- Kültürümüze Sahip Çıkalım 205

ÖRNEKTİR

BİREY VE TOPLUM

TOPLUMDAKİ DEĞİŞEN ROLLERİM

Toplum içerisinde sahip olduğumuz rollerin nasıl kazanıldığını ve ne şekilde değiştiğini öğrenir.

BİZİ BİZ YAPAN KÜLTÜRÜMÜZ

Sahip olduğumuz kültürel değerlerin toplumsal birlik ve beraberlik alanındaki bağlayıcı özelliğini kavrar.

ÖN YARGILARIN OLMADIĞI BİR YAŞAM

Sosyal yaşamı engelleyen önyargıların fark edilmesini ve ortadan kaldırılmasını keşfeder.

BİRLİKTELİĞİN GÜCÜ VE ÖNEMİ

Millet olarak birlikte yaşamamanın önemini ve dayanışmanın gücünü anlar.

HAK, ÖZGÜRLÜK VE SORUMLULUK

Karşılaştığı sorunlar karşısında sahip olduğu hak ve özgürlüğün farkındalığıyla sorumluluk bilinci içerisinde çözümler bulma yoluna gider.

Sevgili Öğrenciler,

Bu ünitemizde insanların toplum içerisinde rollerini nasıl kazandığını ve toplumsal rollerin ne şekilde değiştiğini, sahip olduğumuz kültürel değerlerin nelerden oluştuğunu ve milli birlik şuurunu nasıl oluşturduğunu öğreneceğiz. Aynı zamanda ön yargı ve yargı kalıplarının toplumu olumsuz etkilediğini, toplum içerisinde birlikte yaşamın gücünü ve dayanışmanın önemini anlayacağız. Hak, özgürlük ve sorumluluk kavramları üzerinde duracağız.

TOPLUMDAKİ DEĞİŞEN ROLLERİM

Toplum içerisinde yaşayan her bireyin sahip olduğu bir **rol** vardır. İnsanlar yaşadığı çevrede veya bulunduğu ortamda birden fazla role sahip olabilir.

Sahip olduğumuz rollerin bir kısmı doğuştan gelirken bir kısmı ise sonradan kazanılmaktadır.

Roller

Sosyal Rol:

Bireyin toplum içerisinde sahiplendiği değişen rolüdür.

Rol:

Bireyin toplum içerisinde yapmakla görevli olduğu tutum ve davranıştır.

Doğuştan Gelen Roller

- Ailede çocuk olmak
- Kardeş olmak

Sonradan Kazanılan Roller

- Okulda öğretmen olmak
- Evde baba olmak
- Trafikte sürücü olmak

Notlar ve Düşünceler

Giriş

İnsan sosyal bir varlıktır. Birey olmanın ötesinde toplum içerisinde diğer insanlarla birlikte yaşar.

Bu durum toplum içerisinde birey olarak yaşayan insanın zamanla değişebilen roller üstlenmesine neden olabilmektedir.

Dikkat

Bireylerin sahip olduğu roller davranışlarını ve sorumluluklarını etkiler.

İnsanların sahip olduğu rollerin sorumluluk gerektirdiğini ve toplum içerisinde rollerimizin değişebileceğini bilmemiz önemlidir.

ÖRNEK

Sahip olduğumuz rollerin bazıları doğuştandır ve yaşam boyu devam eder.

Sahip olduğumuz rollerin bazıları sonradan kazanılır ve değişkendir.

Birey toplum içerisinde aynı anda birden fazla role sahip olabilir.

Etkinlik-1

Kolay-Orta

Aşağıda verilen bilgileri uygun olan rollerle eşlestirelim.

Doğuştan Roller

b

d

- a. Pilot Hasan Bey
- b. Mehmet'in ablası Zeynep
- c. Öğretmen Sema Hanım
- d. Serhat'ın kardeşi Sinan
- e. Taksi şoförü Kemal Bey
- f. Sınıf başkanı Burak

Değişen Roller

a

c

e

f

Etkinlik-2

Kolay-Orta

Aşağıda görmüş olduğunuz resimlerdeki rollerin ne olduğunu alttaki boşluğa yazalım.

Ayşe'nin evdeki rolü

Çocuk

Ayşe'nin okuldaki rolü

Öğrenci

Ayşe'nin voleyboldaki rolü

Oyuncu

Ayşe'nin tiyatrodaki rolü

İzleyici

Aşağıda verilen cümlelerin doğru olanlarına "D" yanlış olanlarına ise "Y" yazınız.

- (D) Toplum içerisinde her bireyin sahip olduğu bir rol vardır.
- (Y) Bireylerin sahip olduğu roller hiçbir zaman değişmez.
- (Y) Bireylerin rolleri tamamen doğuştan kazanılır.
- (D) Bazı roller doğuştan kazanılır.

Araştırma

Birey olarak toplum içerisinde ve yaşadığım çevrede hangi rollere sahibim?

Giriş

Milleti oluşturan temel unsur kültürdür. Kültür dediğimiz bu kavramın içerisinde tarih, dil, din, gelenek, görenek, örf, adet, vb. manevi değerlerin bütünü yer alır. Kültür nesiller boyu yaşatılarak ve aktararak günümüze ulaşır ve bizden sonraki kuşaklara miras olarak kalır. Kültür bir milletin sanatı ile, değerlerle bir yaşam tarzı oluşturur.

BİZİ BİZ YAPAN KÜLTÜRÜMÜZ

Toplumu Millet kıvamına ve seviyesine getiren en önemli temel unsur **kültür** hakikatidir. Kendine has maddi ve manevi değerler bütününden oluşan kültür, bir milleti diğerinden ayıran ve farklılığını ortaya koyan temel özelliktir.

Kültür geçmişin derinliklerinden günümüze kadar ulaşan ve bize millet olma şuurunu katarak bizi biz yapan bileştirici ve bütünleştirici bir değerdir.

Notlar ve Düşünceler

Kültür milli şuurun oluşmasında ve gelişmesinde en önemli unsurdur. Kültürümüzün içerisinde dil, din, tarih, gelenek, görenek, örf, adet ve sanatlarımız yer alır.

Din: Toplumumuzun sahip olduğu manevi değerlerin temelinde İslam dininin esasları hakimdir. Düğünlerimiz, bayramlarımız, cenazelerimiz vb. bütün yaşamımız bu esaslara ve inançlara göre şekillenmiştir.

Dil: Milli birlik ve beraberliği sağlamadaki en etkili iletişim aracıdır. Ana dilimiz Türkçe, ortak duygu ve düşüncelerimizi aktardığımız aynı zamanda milli şura sahip olduğumuzu gösteren en somut unsurdur.

Tarih: Milletlerin ortak hafızasını oluşturan tarih millet olarak aynı zafere sevinip aynı acıya üzülebilmemizi sağlayan ve bizi aynı ülkü etrafında toplayan milli şuru oluşturan unsurdur.

Mimari: Kültürün maddi unsurunu oluşturan millet olarak bütün duygu ve düşüncelerimizin somut bir biçimde hayata yansmasıyla oluşur.

Sanat: Bir millete ait duygu ve düşüncelerin duygu organlarına hitap ederek yansıtılan maddi güzellikleridir.

Gelenek ve Görenek: İnsanların, önceki nesillerden öğrendikleri ve gelecek nesillere aktardıkları kalıplaşmış ve süregelen faaliyetlerdir.

Örf ve Adet: Toplumun içerisinde uzun zaman zarfında oluşturmuş olduğu kuralları bütünüdür.

Hatırlatma

Bir milletin dili bozulursa tüm değerleri bozulmaya yüz tutar.

Sözlük

Millet, belli bir toprak parçası üzerinde dil, tarih, ülkü etrafında birleşerek geleceğe yürüyen insan topluluğudur.

Etkinlik-3

Kolay-Orta

Verilen açıklamaların hangi kültürel ögeyle ilgili olduğunu işaretleyiniz.

Kültürel Yaşam	Dil	Din	Tarih	Mimari	Sanat	Selenek Görenek	Örf ve Adet
① Destanlar, şiirler hikeyelerdi. Bizî geçmi- şe götüren değerler.	✓						
② Kurban bayramı ve Ramazan bayramı en çok çocukları mutlu eder.		✓					
③ Su üzerine yapı- lan resimdir. Dünya- da bulunmaz eşi.					✓		
④ Bayramlarda öpe- ri 2 büyük kerimizin ellerini.						✓	
⑤ İstanbul'un dar sokaklı, cumbalı eule- ri her zaman hayalinde.				✓			
⑥ Ganakkale zafe- ri hep gözlerimi ya- şartır.			✓				
⑦ Babam sofraya o- turmadan kimse başla- mazdı yemeğe eskiden.							✓